

Силабус курсу «ЛІТУРГІЙНА МУЗИКА»

**Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність В 5 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійні програми:
«Спів»
«Музичне мистецтво естради»
«Звукорежисура»
«Інструментальне виконавство (за видами)»
Рік навчання: IV
Семестр: VII
Кількість кредитів: 3
Мова викладання: українська**

Керівник курсу ВК 47 «Літургійна музика»

Раструба Тетяна Віталіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри «Мистецтво співу» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Контактна інформація:

rastruba.tetiana@koukiml.com

Пререквізити та постреквізити дисципліни

- **Пререквізити дисципліни:**
 - ОК 8. Історія світової музики
 - ОК 9. Історія української музики
 - ОК 10. Сольфеджіо
 - ОК 16. Спеціальний клас. Сольний спів
 - ОК 17. Історія вокального мистецтва
 - ОК 23. Основи диригування
- **Постреквізити дисципліни:**
 - Дисципліна «Літургійна музика» належить до дисциплін вільного вибору здобувача вищої освіти.

Призначення дисципліни

Відповідно до освітньо-професійних програм «Спів», «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Інструментальне виконавство (за видами)», вивчення навчальної дисципліни «Літургійна музика» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр

	ПРН
Аналізувати музичні твори з відокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Відповідно до освітньо-професійних програм, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Мета навчальної дисципліни «Літургійна музика»: надати здобувачам вищої освіти системні знання і сформувати практичні навички з літургійної музики через системне освоєння жанрів православного богослужбового співу,

виконавських традицій Православної Церкви України та цілеспрямоване накопичення нотного матеріалу для подальшого використання у професійній богослужбовій і концертній практиці.

Практична спрямованість:

Практичне призначення дисципліни «Літургійна музика» полягає у підготовці здобувачів вищої освіти до реальної богослужбової та регентської практики, що передбачає вміння орієнтуватися у структурі православного богослужіння, правильно добирати та виконувати відповідний співочий репертуар. У результаті опанування дисципліни здобувачі набувають здатності застосовувати отримані знання у практичній діяльності кліросного співака або регента, зокрема: добирати та систематизувати богослужбовий співочий матеріал відповідно до добового, тижневого та річного кола богослужінь; визначати глас піснеспівів та орієнтуватися у системі Октоїха, що є необхідним для правильного виконання тропарів, кондаків, стихир та інших богослужбових текстів; читати та виконувати богослужбові тексти наспівом, дотримуючись традицій церковного співу; застосовувати на практиці основні жанри православного богослужбового співу (тропарі, кондаки, стихири, прокімни, ірмоси, величання тощо); користуватися власним систематизованим нотним накопичувачем, що містить репертуар для різних богослужінь і свят; моделювати послідовність богослужбового співу, формуючи репертуар для конкретного богослужіння або духовного концертного виконання. Дисципліна має безпосередню прикладну спрямованість, оскільки забезпечує підготовку фахівців, здатних компетентно організовувати і здійснювати співочий супровід православного богослужіння, зберігаючи та продовжуючи традиції української церковної музичної культури.

Структура навчальної дисципліни

ТЕМА	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Всього	У тому числі					Всього	У тому числі				
		Лекції	семінар	Практ.	Інд. роб.	Самос. робота		Лекції	семінар	Практич	Індивід.	Самос. робота
МОДУЛЬ 1												
Змістовий модуль 1. Основи православного богослужбового співу												
Тема 1. Вступ до дисципліни. Православне богослужіння та його музична складова.	5	2		-		3	16	1		-		5
Тема 2. Знаменний розспів та київський наспів: нотація, виконавська манера та практика читання богослужбових	12	2		1		9			-			10

текстів.											
Всього за змістовим модулем 1 :	17	4		1		12	16	1		-	15
Змістовий модуль 2. Жанри та форми богослужбового піснеспіву											
Тема 3. Вісімгласся (Октоїх): практичне освоєння системи гласів у виконавській діяльності регента.	12	2		1		9	11	1		-	10
Тема 4. Тропарі, кондаки, стихири: виконавський аналіз та добір нотного матеріалу.	12	1		2		9	15	-		1	14
Тема 5. Акафісти, канони, величання: практика виконання та формування репертуарного накопичувача.	12	1		2		9	15	-		1	14
Всього за змістовим модулем 2:	36	4		5		27	41	1		2	38
Змістовий модуль 3. Позалітургійні та концертні форми богослужбового співу											
Тема 6. Всенічне бдіння: послідовність піснеспівів, добір та підготовка партитур.	12	1		2		9	22	1		1	10
Тема 7. Панахида, молебень, тайнства: добір та виконання піснеспівів позалітургійних богослужінь.	12	1		2		9					10
Тема 8. Концертне виконання літургійної музики: репертуар, аранжування, традиції.	12	2		2		9	11	-		1	10
Всього за змістовим модулем 3:	37	4		6		27	33	1		2	30
Всього:	90	12		12		66	90	3		4	83
Всього:	90			24		66	90			7	83

Самостійна робота здобувача освіти

Самостійна робота проводиться здобувачами вищої освіти щотижнево і спрямована на закріплення пройденого на лекційних та практичних заняттях матеріалу. Загальна кількість годин на виконання – 66/83 (денна/заочна форми).

Поточний контроль однієї Теми здійснюється на наступному занятті.

Методичні рекомендації до організації самостійної роботи

Самостійна робота спрямована на систематизацію та поглиблення **накопичувача нотного матеріалу**. Вона передбачає: доповнення накопичувача додатковими нотними творами; написання аналітичних коментарів та характеристик стилю; відзначення особливостей виконання творів; підготовку окремих вокальних партій; опрацювання богослужбових текстів та підбір репертуару відповідно до структури богослужіння; виконання завдань, визначених у структурі робочої програми у розділі 6.

Самостійна робота дозволяє закріпити та розширити фахові компетентності здобувачів, формує індивідуальні виконавські навички та забезпечує підготовку до аудиторних практичних занять і модульного контролю.

Структура систематизованого накопичувача передбачає кілька взаємопов'язаних блоків, що забезпечують системне опанування богослужбового репертуару:

1. Теоретичний блок

- термінологічний тезаурус православного співу;
- основи структури Літургії та добового кола богослужінь;
- опис жанрів богослужбового пісенспіву (тропар, кондак, стихира, канон, акафіст, величання);
- пояснення системи восьми гласів та характеристика мелодики кожного гласу.

2. Практичний блок

- нотні зразки знаменного та київського наспівів;
- тропарі, кондаки, стихири, канони та акафісти для виконання на відповідний глас;
- пісенспіви вечірні та утренні, включаючи складні багатоголосні елементи;
- музика позалітургійних богослужінь: панахида, молебень, таїнства.

3. Аналітичний блок

- нотний та музично-теоретичний аналіз творів;
- порівняння різних традицій (знаменний, київський, грецький, болгарський наспіви);
- характеристики виконання для різних богослужбових контекстів.

4. Практико-репертуарний блок

- хорові партії та сольні фрагменти для опрацювання з колективом;
- підготовка творів до реального виконання на богослужінні чи концерті духовної музики;
- нотні та текстові анотації щодо стилю виконання та вокальної технік.

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

№ з/п	Назва теми	Завдання самостійної роботи	Кількість годин	
			Денна	Заочна
1	Тема 1. Вступ до дисципліни. Православне богослужіння та	Ознайомитися з програмою курсу та рекомендованою літературою. Переглянути відеозапис повної Літургії ПЦУ та скласти схему її структури із	3	5

	його музична складова.	визначенням усіх піснеспівів. Знайти та прослухати незмінні піснеспіви Літургії на київський наспів (Херувимська, «Вірую», «Отче наш», «Достойно є») (https://parafia.org.ua/biblioteka/). Записати в нотатках визначення понять: «літургійна музика», «клірос», «регент», «Типікон».		
2	Тема 2. Знаменний розспів та київський наспів: нотація, виконавська манера та практика читання богослужбових текстів	Опрацювати матеріал про знаменний розспів. Прослухати зразки знаменного розспіву та записати повідомлення щодо особливостей мелодики. Знайти в оцифрованому Ірмологіоні будь-який піснеспів на київський наспів та описати його нотацію. Складати порівняльну таблицю «Знаменний розспів – Київський наспів» за параметрами: походження, мелодика, нотація, застосування.	9	10
3	Тема 3. Вісімгласся (Октоїх): практичне освоєння системи гласів у виконавській діяльності регента	Вивчити напам'ять недільні тропарі 1-го та 2-го голосів на київський наспів. Прослухати та порівняти мелодику всіх восьми голосів. Складіть таблицю восьми голосів із визначенням характеру мелодики та прикладів тропарів для кожного. Знайти в богослужбовому розкладі ПЦУ поточний тижневий глас та виписати відповідний тропар.	9	10
4	Тема 4. Тропарі, кондаки, стихири: виконавський аналіз та добір нотного матеріалу.	Вивчити напам'ять тропар і кондак Різдва Христового та Пасхи. Прослухати «Службу Божу» М. Леонтовича та виписати всі жанри піснеспівів, які зустрічаються. Скласти схему-порівняння жанрів: тропар – кондак – стихира – прокімен – алілуарій (визначення, місце в богослужінні, структура). Знайти та записати тропар і кондак святого, день пам'яті якого припадає на поточний тиждень.	9	14
5	Тема 5. Акафісти, канони, величання: практика виконання та формування	Опрацювати текст Акафісту Пресвятій Богородиці («Взбранній Воеводі»): змінити структуру, підрахувати кількість ікосів і кондаків. Прослухати Пасхальний канон («Воскресіння	9	14

	репертуарного накопичувача.	день»). Вивчити напам'ять величання Пресвятої Богородиці та двох-трьох великих святих. Занотувати: структура канону – схема з поясненням понять «пісня канону», «ірмос», «тропар канону», «катавасія».		
6	Тема 6. Всенічне бдіння: послідовність піснеспівів, добір та підготовка партитур.	Прослухати «Всенічне бдіння» та скласти перелік піснеспівів із зазначенням їх місця в структурі бдіння. Вивчити напам'ять «Світе тихий» та «Нині відпускаєш» на київський наспів. Порівняти виконання «Великого славослів'я» у двох різних версіях (будь-які два хори ПЦУ) – описати відмінності в мелодиці та темпі. Скласти структурну схему всенічного бдіння із визначенням усіх основних піснеспівів.	9	10
7	Тема 7. Панахида, молебень, таїнства: добір та виконання піснеспівів позалітургійних богослужінь.	Прослухати та опрацьовувати піснеспіви панахиди: «Зі святими упокой», «Вічна пам'ять», «Блаженні» – знайдіть ноти на київський наспів https://parafia.org.ua/biblioteka/ . Переглянути відеозапис чину вінчання ПЦУ та виписати всі піснеспіви з їх назвами. Складіть таблицю таїнств церкви з переліком відповідних піснеспівів для кожного. Знайти та прослухати молебень з акафістом у виконанні будь-якого парафіяльного хору – описати його структуру.	9	10
8	Тема 8. Концертне виконання літургійної музики: репертуар, аранжування, традиції.	Прослухати «Херувимську пісню» № 7 Д. Бортнянського та «Господи, помилуй» А. Веделя – описати виконавські особливості кожного твору. Скласти концертну програму тривалістю 45 хвилин на основі літургійної музики українських авторів: зазначити назву твору, автора, хронометраж. Ознайомитися з творчістю сучасних українських композиторів духовної музики Лесі Дичко або Євгена Станковича – описати один твір. Підготувати усне повідомлення (5 хвилин) про одного з	9	10

	українських композиторів духовної хорової музики: Д. Бортнянський, А. Ведель, М. Березовський, М. Леонтович, Л. Дичко.		
Разом:		66	83

Орієнтовні питання до проходження тесту на заліку:

1. Які основні піснеспіви виконуються під час Літургії святителя Іоанна Златоуста?
2. Вкажіть порядок виконання тропарів та кондаків на недільній Літургії.
3. Які піснеспіви є обов'язковими на вечірні та утрени в добовому колі богослужінь?
4. Що співається на першій годині всенічного бдіння?
5. Що таке добове коло богослужінь і як воно впливає на спів?
6. Який глас використовується для недільних тропарів у перший тиждень?
7. Коли виконуються богородичні гласові цикли у тижневому Октоїху?
8. Які піснеспіви відповідні гласу 4 і 8 виконуються у святкові дні?
9. У якому порядку на богослужінні виконуються тропар, кондак і стихира?
10. Коли співається прокімен під час Літургії?
11. В який момент богослужіння виконується величання святим?
12. Коли співається алілуарій і яку роль він виконує?
13. На які свята виконуються акафісти, і в якому порядку складаються їх частини (кукулій, ікоси, кондаки)?
14. Які піснеспіви канону виконуються під час великодніх та двонадесятих свят?
15. Коли і як виконується іпакої канону в богослужінні?
16. Які піснеспіви входять до великої вечірні?
17. Що співається під час утрени: шестипсалмія, поліелей, хвалитні стихири?
18. Коли виконується Велике славослів'я і яку функцію воно виконує у всенічному бдінні?
19. Які піснеспіви обов'язкові під час панахиди та в якій послідовності вони виконуються?
20. Що співається під час водосвятного молебня і коли виконуються акафісти в молебні?
21. Які музичні елементи супроводжують вінчання та хрещення?
22. Які тропарі і кондаки співаються на свята Пресвятої Богородиці?
23. В який день Пасхального тижня співається канон Пасхи та пов'язані з ним піснеспіви?
24. Які стихири великого святого виконуються під час двонадесятих свят?

Політика навчальної дисципліни

Завдання дисципліни: навчити здобувачів вищої освіти самостійно добирати і застосовувати репертуар богослужбового співу, моделюючи богослужбовий процес добового, тижневого і річного кола або складаючи програму духовного концерту; сформувати стійкі практичні навички визначення гласу, читання богослужбових текстів наспівом та виконання піснеспівів основних жанрів православного богослужіння; поглибити розуміння виконавських традицій знаменного розспіву і київського наспіву як основи

регентської і кліросної діяльності в Православній Церкві України; розвинути здатність самостійно формувати та систематизувати особистий накопичувач нотного матеріалу з розподілом за богослужбовим призначенням, жанром і рівнем складності; виховати відповідальне й свідоме ставлення до богослужбового співу як невіддільної складової православного богослужіння і форми музично-культурної ідентичності українського народу.

Після опанування навчальної дисципліни «Літургійна музика» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- Професійні вимоги до регентів та кліросних співаків, сформовані у процесі їхньої діяльності;
- Джерела виникнення і принципи підбору Літургійної музики до різноманітних видів Богослужінь у відповідності до Типікону та інших авторитетних джерел;
- Внутрішній зміст та символіку головних складових Богослужіння у проекції їхнього історичного розвитку;
- Основні засоби регентської майстерності, методику вдосконалення вокального апарату відповідно до потреб сакрального співу, техніку розучування та виконання уставних творів із кліросним співацьким колективом, шляхи інтеграції у сакральний спів традиційних духовних практик, зокрема молитви;
- Принципи підбору та формування репертуару концерту на основі Літургійної музики, а також виконання її у відповідності до сакральних традицій;

вміти:

- Відповідально ставитися до своїх професійних обов'язків, доповнюючи свій попередній співацький досвід специфічними навичками та відповідною поведінкою; орієнтуватися у системі Вісьмигласся (Октоїху), розспівуючи різноманітні Богослужбові тексти (тропарі, кондаки, стихири та ін.) на відповідний глас; вільно відтворювати тексти основних Богослужбових гімнів та піснеспівів;
- Вільно орієнтуватися в Уставі, адаптуючи його до реалій конкретного Богослужіння, місця і часу його проведення;
- Розуміти внутрішній зміст кожного сакрального твору в контексті його місця в Богослужінні, пояснюючи цей зміст членам кліросного співацького колективу;
- Вправно керувати кліросним співацьким колективом, застосовуючи специфіку регентської мануальної техніки диригування; поступово виводити цей колектив на високий рівень професійної майстерності шляхом постійного вдосконалення;
- Свідомо формувати репертуарну культуру колективу та постійно збагачувати його репертуарну базу, доповнюючи традиційні партитури творами сучасних авторів та власними обробками.

Політика щодо контролю навчальних досягнень

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: експрес-опитування; презентації виконаних результатів та досліджень; виконання практичних завдань; тестування; диференційований залік.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань здобувачів вищої освіти: поточний; підсумковий модульний; семестровий підсумковий залік.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – A (90 - 100), B (82 - 89), C (74 - 81), D (64 - 73), E (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34), яка переводиться в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «не задовільно»).

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Весь обсяг роботи здобувача за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал із навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за знання матеріалу тем – за поточний, семестровий модульний контроль, також з подальшим переведенням в національну шкалу.

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) та набутих навичок під час виконання практичних завдань.

Під час опанування курсу важливим є формування **систематизованого накопичувача**, який містить богослужбовий репертуар і використовується як основа практичної діяльності. Такий накопичувач виступає: навчальним матеріалом, методичною базою, інструментом перевірки практичних навичок, джерелом репертуару для реальної богослужбової практики. Накопичувач нотного матеріалу є своєрідним практичним портфоліо регента, яке демонструє рівень його професійної підготовки.

Під час аудиторних занять накопичувач доповнюється *термінологічним тезаурусом*, який включає основні поняття церковно-співочої практики, музично-теоретичні терміни, а також визначення, пов'язані з регентською діяльністю, хоровим диригуванням і богослужбовою традицією. Такий тезаурус сприяє формуванню професійної мови майбутнього регента та допомагає усвідомлено працювати з нотним матеріалом.

Під час практичних занять накопичувач поповнюється відпрацьованими нотними зразками, які аналізуються, розучуються та виконуються у процесі практичної роботи. У цей період студенти здійснюють музично-теоретичний аналіз творів, визначають особливості фактури, інтонації, динаміки та фразування.

Під час самостійної роботи студенти продовжують систематизувати та поглиблювати накопичувач, доповнюючи його додатковими нотними творами, аналітичними коментарями, характеристиками стилю та особливостей виконання. Самостійна робота також передбачає підготовку окремих партій, опрацювання богослужбових текстів, а також підбір репертуару відповідно до структури церковного богослужіння.

Модульний контроль (диференційований залік) проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за весь період навчання. Модульний (семестровий) контроль знань студентів (залік) проводиться у двох формах: *теоретичній* та *практичній*, що дозволяє перевірити рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок володіння богослужбовим співочим матеріалом.

Політика оцінювання

Політика оцінювання: Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за різні види завдань вказана в таблиці (100 балів). Поточний контроль проводиться по опрацюванню кожної нової Теми, впродовж семестру й оцінюється від 1 до 5 балів. За кожну тему здобувач освіти може бути оціненим 1-2 рази (аудиторна, самостійна робота). Максимальний бал поточного контролю становить 80 балів.

Додаткові бали (5 балів) з дисципліни «Літургійна музика» здобувач освіти може отримати за сертифікат з неформальної освіти й участь у конференції (підготовку доповіді – тез) за проблематикою дисципліни або практичному виконанні на богослужінні (за наявності фото чи відео-фіксації).

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів за завдання
Аудиторні заняття. Відповіді за темами:		
Усні відповіді	2	10
Практичні завдання	6	30
Самостійна робота:		
Формування накопичувача за темами	8	40
Залік:		
Тест	1	10
Практичне виконання	1	10
Разом		100

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання
5	Здобувач вищої освіти демонструє глибоке та системне знання теоретичного матеріалу, вільно володіє професійною термінологією. Впевнено читає нотний текст, правильно інтонуючи партії. Якісно виконує практичні завдання, володіє навичками аналізу богослужбових творів. Активно використовує накопичувач нотного матеріалу, виявляє самостійність у підборі та опрацюванні репертуару.
4	Здобувач добре засвоїв основний навчальний матеріал, проте допускає окремі неточності у термінології або поясненнях. Загалом правильно виконує практичні завдання, можливі незначні помилки інтонаційного або технічного характеру. Накопичувач нотного матеріалу сформований, але потребує часткового доповнення або уточнення.
3	Здобувач демонструє базові знання дисципліни, однак вони є неповними або

	фрагментарними. Виконання практичних завдань потребує допомоги викладача. Допускаються помилки в інтонації, ритмі, читанні нотного тексту. Накопичувач нотного матеріалу ведеться нерегулярно або частково.
2	Здобувач має значні неточності у знаннях теоретичного матеріалу, не володіє основною професійною термінологією. Практичні завдання виконуються з численними помилками або не виконуються. Накопичувач нотного матеріалу відсутній або не відповідає вимогам.
1	Здобувач не орієнтується у навчальному матеріалі дисципліни, не володіє нотним текстом, не виконує практичні завдання. Накопичувач нотного матеріалу відсутній.

Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів вищої освіти

Модульний (семестровий) контроль знань студентів (залік) проводиться у двох формах: *теоретичній (10 балів)* та *практичній (10 балів)*, що дозволяє перевірити рівень засвоєння теоретичних знань і практичних навичок володіння богослужбовим співочим матеріалом.

Максимальна кількість балів за залік становить **20 балів**.

Теоретична частина передбачає виконання тестових завдань, що перевіряють: знання термінологічного тезаурусу церковного співу; знання структури богослужіння; знання основних видів богослужбових піснеспівів; орієнтацію у нотному матеріалі накопичувача; розуміння особливостей виконання церковних наспівів. За одну правильну відповідь здобувач отримує 1 бал, загальна кількість питань – 10.

Критерії оцінювання знань здобувачів теоретичної частини (тестування) модульного (семестрового) контролю

Бали	Результат тестування
10-9	90–100 % правильних відповідей
8-7	70–89 %
6-5	50–69 %
4-3	30–49 %
2-1	менше 30 %

Практична частина підсумкового контролю спрямована на перевірку рівня засвоєння та виконання богослужбового співочого репертуару, що входить до накопичувача нотного матеріалу. Здобувач освіти виконує практичні завдання (на вибір), які можуть включати: спів одного або кількох богослужбових піснеспівів із накопичувача; виконання окремої хорової партії; читання нескладного нотного тексту з аркушу; коротку характеристику виконуваного піснеспіву (його місце у богослужінні).

Критерії оцінювання знань здобувачів практичної частини модульного (семестрового) контролю

Бали	Критерії оцінювання
10	Здобувач освіти впевнено та виразно виконує богослужбовий піснеспів. Демонструє чисту інтонацію, правильний ритм, точне відтворення мелодії та тексту. Вільно орієнтується у нотному матеріалі, розуміє місце піснеспіву у структурі богослужіння. Виконання музично грамотне та стилістично

	відповідне.
9	Виконання загалом правильне та впевнене. Можливі незначні інтонаційні або ритмічні неточності, що не впливають на цілісність виконання. Здобувач добре орієнтується у нотному тексті та богослужбовому матеріалі.
8	Матеріал засвоєний добре, однак під час виконання спостерігаються окремі неточності в інтонації або ритмі. Знання нотного тексту достатнє, але виконання потребує більшої впевненості.
7	Здобувач загалом знає піснеспів, але допускає помітні інтонаційні або ритмічні помилки. Орієнтація у нотному матеріалі є достатньою, однак виконання потребує корекції.
6	Матеріал засвоєний частково. Під час виконання виникають труднощі з інтонацією, ритмом або точністю мелодії. Здобувач орієнтується у нотному тексті лише частково.
5	Виконання невпевнене. Здобувач знає лише окремі фрагменти піснеспіву, допускає значні помилки в інтонації та ритмі. Потребує підказок викладача.
4	Знання мелодії та тексту фрагментарне. Піснеспів виконується з численними помилками, порушується ритм і мелодична лінія. Орієнтація у нотному матеріалі слабка.
3	Здобувач демонструє дуже слабке знання співацького матеріалу. Виконання можливе лише частково або з постійною допомогою викладача.
2	Матеріал майже не засвоєний. Виконання неточне, інтонаційно неправильне, ритм порушується, мелодія не відтворюється.
1	Здобувач не знає піснеспіву, не орієнтується у нотному тексті, виконання фактично відсутнє.

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань здобувачів

Бали Залік	Критерії оцінювання
15 – 20	Тестування виконано на 90–100 %, здобувач вищої освіти демонструє ґрунтовні знання теоретичного матеріалу, вільно володіє професійною термінологією, добре орієнтується у структурі богослужіння та співацькому репертуарі. Практична частина виконана на високому рівні: піснеспів відтворено впевнено, з чистою інтонацією та правильним ритмом.
12 – 14	Тестування виконано на 70–89 %, здобувач освіти добре засвоїв основний навчальний матеріал, правильно використовує професійну термінологію. Практичне виконання співацького матеріалу загалом правильне, можливі незначні інтонаційні або ритмічні неточності.
8 – 11	Тестування виконано на 50–69 %, знання теоретичного матеріалу є достатніми, але неповними. Практична частина виконана із помітними неточностями в інтонації або ритмі, знання піснеспіву часткове.
5 – 7	Тестування виконано на 30–49 %, здобувач демонструє фрагментарні знання теоретичного матеріалу. Практичне виконання співацького матеріалу невпевнене, допускаються численні помилки.

2 – 4	Тестування виконано менш ніж на 30 %, здобувач не засвоїв основного теоретичного матеріалу. Практичне завдання виконати не може або виконує з грубими помилками, не орієнтується у співацькому матеріалі.
1	Тестування виконано менш ніж на 20 %. Практичне завдання не виконано.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних здобувачем освіти за всі види робіт: за поточний, та семестровий (модульний) контроль з подальшим переведенням в національну шкалу.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності за модуль	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS
90-100	5 Відмінно	A
82-89	4 Добре	B
74-81		C
64-73	3 Задовільно	D
60-63		E
35-59	2 Незадовільно	FX Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
1-34		F Необхідне повторне вивчення дисципліни

Політика перескладання.

Перескладання оцінки здійснюється за бажанням здобувача, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу».

Політика академічної доброчесності. У процесі вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності, що передбачають чесне, відповідальне та самостійне виконання навчальних завдань і форм контролю.

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання.

Рекомендована література

Основна література

1. *1 Бог Господь на вісім гласів* / Антологія візантійсько-слов'янської сакральної монодії. Вип. 8. Львів, 2009. 12 с.
2. *Воскресні ірмоси вісьмох гласів з Львівського ірмологіона кінця XVI ст.* / упоряд., комент., вступна стаття Юрій Ясіновський [Антологія візантійсько-слов'янської та української сакральної монодії, вип. 9 / ІЛН УКУ, Ostkirlichen Institut an der Bayerischen JuliusMaximilian Universität zu Würzburg]. Львів, 2013. 44 с.
3. *Ірмоси канонів на Різдво Богородиці та Воздвиження* / упоряд., комент., вступна стаття Юрій Ясіновський [Антологія візантійсько-слов'янської та української сакральної монодії, вип. 11 / ІЛН УКУ, Інститут Східних Церков

Баварського університету ім. Юліуса Максиміліана у Вюрцбурзі. Львів: Вид-во УКУ 2015.

4. *Літургія св. Йоана Златоустого* / Антологія візантійсько-слов'янської сакральної монодії. Вип. 7. Львів, 2008.
5. *Молитва* / Упоряд. В. С. Дудик. Київ: Вид. «Європейська енциклопедія», 2008. 544 с.
6. *Службник*. Київ: Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2012.

Допоміжна література

1. Антоненко М. М. Сутність та функції співу у православному богослужінні. Сучасний культурний простір у мистецтвознавчому дискурсі. Міжнародна дистанційна науково-практична конференція. Київ : НАКККіМ, 2019, С. 54–56.
2. Канон на В'їхання Господнє в Єрусалим з рукопису кінця XVI ст. Антологія української церковної монодії. Вип. 2. Львів 2003. 44 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Наша Парафія. URL: <https://parafia.org.ua>
2. Богослужбовий календар ПЦУ. URL: <https://calendar.church.ua/>